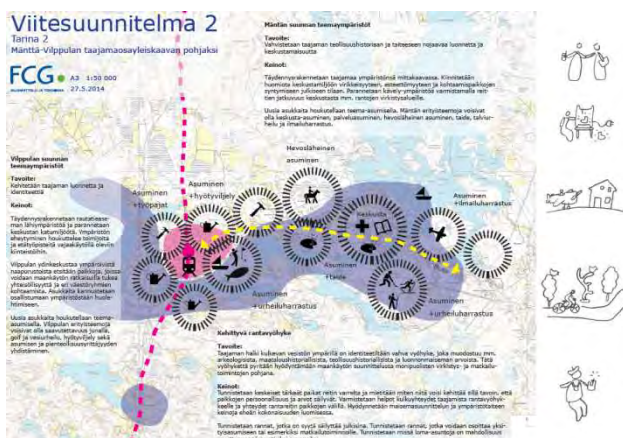
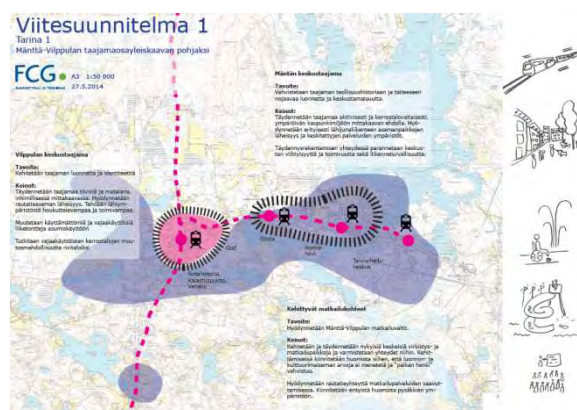

Keskustaajaman osayleiskaava

[illegible]

18.11.2015

Sisällysluettelo

1	Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaava	2
2	Viitesuunnitelmien syntyprosessi.....	2
2.1	Kaavahankkeiden käynnistyminen työpajoilla	2
2.2	Tulevaisuustarinat viitesuunnitelmakarttojen pohjaksi	2
2.3	Pirkanmaan maakuntakaava 2040	5
3	Viitesuunnitelmat	6
3.1	Keskustaajaman paikan henki	6
3.2	Viitesuunnitelmat.....	7
4	Palaute viitesuunnitelmista.....	11

Liite 1: Viitesuunnitelmakartat

Liite 2: Tavoitetöypajat

18.11.2015

1 Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaava

2013–2016 tehtävässä työssä laaditaan Mänttä-Vilppulan keskustaajaman oikeusvaikutteinen osayleiskaava ja siihen liittyvät selvitykset. Suunnittelun alustava tavoitevuosi on 2030.

Tässä raportissa esitellään varsinaista kaavatyötä pohjustavat maankäytön viitesuunnitelmat, joista toivotaan palautetta Mänttä-Vilppulan asukailta ja toimijoilta sekä muilta kaavahankkeen osallisilta. Tämän raportin liitteenä on kolme yleispiirteistä suunnitelmakarttaa, joista yksi käsittelee Mänttä-Vilppulan keskustaajaman identiteettiä ja paikan henkeä ja kahdessa on esitetty ideoita taajaman maankäytöstä.

2 Viitesuunnitelmien syntyprosessi

2.1 Kaavahankkeiden käynnistyminen työpajoilla

Mänttä-Vilppulan keskustaajaman osayleiskaavatyö on käynnistynyt syksyllä 2013. Työn alussa on järjestetty kolme työpajaa, joissa on hahmoteltu millainen paikka Mänttä-Vilppula olisi vuonna 2030. Lisäksi mietittiin, miten hahmoteltuun ideaalitalanteeseen voitaisiin päästä. Työpajoissa kehoitettiin osallistujia antamaan mielikuvituksensa laukata vapaasti. Tuloksena saatiinkin hyvin monipuolisesti ideoita.

Järjestetyt työpajat (liite 2):

- 17.9.2013 Kaavahankkeen ohjausryhmälle
- 19.9.2013 Kaupunginvaltuustolle
- 11.2.2014 Yleisötilaisuudessa kaikille kuntalaisille

2.2 Tulevaisuustarinat viitesuunnitelmakarttojen pohjaksi

Työpajojen pohjalta on hahmoteltu kaksi lyhyttä tarinaa vuoden 2030 Mänttä-Vilppulasta. Tarinoissa ei ole pyritty luomaan kahta toisensa täysin poissulkevaa vaihtoehtoa, vaan niissä on keskitytty hieman erilaisiin painotuksiin ja varauduttu erilaisiin tulevaisuudennäkymiin. Näin ollen suunnitelmista on mahdollista varsinaisen kaavoituksen käynnistyttyä poimia jatkotyöstöön parhaaksi koetut ominaisuudet. Molemmissa tarinoissa oletetaan Mänttä-Vilppulan keskustaajaman väkiluvun kasvavan 850:llä asukkaalla vuoteen 2030 mennessä.

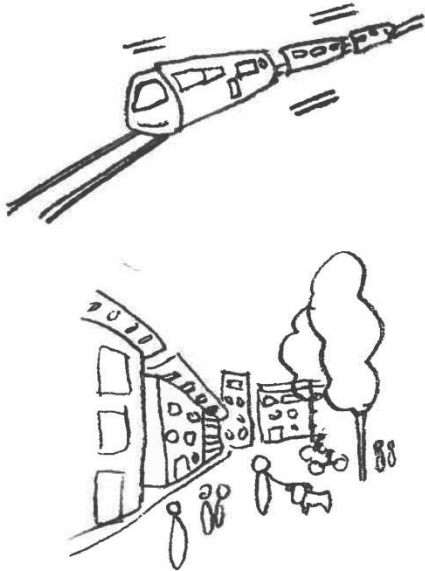
Rinnakkaisten tarinoiden kaksi erilaista kuvausta eroavat toisistaan esimerkiksi siinä, miten teknologiaa hyödynnetään, miten ihmiset ovat keskenään vuorovaikutuksessa ja millaista kaupunkimiljöötä ja elinkeinoelämä vuonna 2030 ovat. Kummassakin skenaariossa noudatetaan kaupungin rakennemallin tavoitetta, jossa Mäntän ja Vilppulan taajamat kurottuvat toisiaan kohti.

Tarinoiden kehittämisessä on käytetty apuna tulevaisuudentutkimuksen alan työvälineitä. Vuoden 2030 yhteiskunnallisessa kuvauksessa on hyödynnetty mm. kansainvälisen Spread Sustainable Life Styles 2050 -tutkimusprojektin julkaisuja sekä tekeillä olevan Pirkanmaan maakuntakaavan 2040 skenaariotarkastelua. Maakuntakaavoituksen skenaariotyötä 2040 on esitelty lyhyesti Mänttä-Vilppulan osalta tämän raportin luvussa 2.3.

18.11.2015

Tulevaisuustarina 1

Maailma vuonna 2030

Tervetuloa Eurooppaan vuonna 2030!

Öljyn hinnan nousu on ohjannut liikenteen teknologioiden muuttumiseen. Ihmiset liikkuvat sähköautoilla ja nopeilla junilla, ja liikenteessä on myös robotteja.

Liikkumisen kallistuessa ihmiset panostavat asumisessaan asunnon koon sijasta hyvään sijaintiin. Asuminen on tiivistä ja kaupungistuminen kiihtyvää. Suurien ja pienten kaupunkien kaupunkirakenteet ovat ehyitä ja tiiviitä. Lähiympäristön laatuun ja viihtyvyyteen panostetaan.

Ruuan ja muiden hyödykkeiden tuotanto on globaalia, ja toimitukset hoituvat erittäin kehittyneen logistiikkajärjestelmän avulla. Ihmiset työskentelevät suurissa yrityksissä, joista monet ovat kansainvälisiä. Koulutusta ja oppimista arvostetaan. Oppiminen jatkuu läpi koko elämän. Ihmisellä voi olla elämänsä aikana useita erilaisia työuria.

Mänttä-Vilppula vuonna 2030

Tervetuloa Mänttä-Vilppulaan vuonna 2030!

Mänttä-Vilppula on Pohjois-Pirkanmaan keskuskaupunki. Kaupunkiin pääsee huippunopealla junalla, aina Tampereen keskustasta Mäntän taidejuna-asemalle asti. Mäntän ja Vilppulan välisessä tiiviissä taajamassa kulkevat paikallisjunat. Myös robottibussit ja -taksit ovat käytössä.

Mänttä-Vilppulan taajama on siististi hoidettua ja laadukasta, viihtyisää ympäristöä. Rakentaminen on kaikkein tehokkainta juna-asemien ympäristöissä. Mäntän ja Vilppulan palvelukeskuksissa on pieniä ja suuria kauppia, myös uusia ostoskeskuksia. Kerrostaloissa on hissit ja ympäristö on esteetöntä. Sosiaali- ja terveyspalvelut on keskitetty Sarapihaan.

Kaupungissa on suuria teollisia toimijoita, vireän paperiteollisuuden lisäksi esimerkiksi uusi biodieseltehdas, jotka sijoittuvat logistisesti oivallisiin paikkoihin. Myös matkailu on merkittävä elinkeino; kaupunki houkuttelee turisteja ja loma-asukkaita kotimaasta ja ulkomailta, erityisesti Venäjältä. Matkailupalvelut ovat korkeatasoisia. Vilppulassa toimii kalastuspuisto ja hiihtoputki. Koskelanlampi on Suomen suurin vesipuisto, jossa on myös Euroopan suurin suihkulähde. Mäntänvuoren ympäristö on suosittu urheilupaikka, jonne monia urheilupalveluita kuten jäähalli keskitetään. Vasta avattu Joulupukin maa houkuttelee väkeä niin läheltä kuin kaukaa. Majoitustarjonta on monipuolista, erikoisuutena mainittakoon kelluvat lauttahotellit. Kaupungissa järjestetään paljon taide- ja urheilutapahtumia, kuten KHL-liigan jääkiekko-otteluita.

Mänttä-Vilppulassa on paljon eriaisteisia koululaitoksia, mm. taide- ja urheilulukio sekä ammattikorkeakoulu ja arvostettu muotoiluinstituutti. Lähiliikuntapaikat ovat koulujen lähellä.

18.11.2015

Tulevaisuustarina 2

Maailma vuonna 2030

Tervetuloa Eurooppaan vuonna 2030!

Virtuaalivallankumous on tuonut käyttöömmme nettipalvelut ja 3D-tulostuksen. Toimintojen siirtyminen verkkoon on vähentänyt ihmisten liikkumistarvetta merkittävästi.

Muuttoliike ei enää tapahdu voimakkaasti työn perässä, sillä työ tehdään joka tapauksessa Internetin välityksellä. Työtä tehdään yhä enemmän yksityisyrittäjinä. Tämä kehitys herättää uudenlaista yhteisöllisyyttä. Perustetaan yhteisiä työtiloja ja erilaisia kiltatyyppejä järjestelyitä. Kaupat siirtyvät nettiin, ja myös ruoka-aineet toimitetaan tilauksen mukaisesti kotiin. Kaupunkirakenne on monikeskuksinen. Ruoka ja teollisuuden raaka-aineet tuotetaan lähellä kuluttajia. Jätteiden kierrätys on kehittynyt huomattavasti.

Virtuaalivallankumouksen ja toisaalta yhteisöllisyyden kasvun vuoksi myös opiskelu ja oppiminen tapahtuu pienemmissä yksiköissä. Taitoja jaetaan verkko- ja paikallisyhteisöissä henkilöltä toiselle. Tieto on avointa ja usein myös ilmaista.

Mänttä-Vilppula vuonna 2030

Tervetuloa Mänttä-Vilppulaan vuonna 2030!

Mänttä-Vilppulan väkiluku on viimeisen kahden vuosikymmenen ajan ollut maltillisessa kasvussa. Mänttä-Vilppulan monikeskuksinen taajama koostuu useista kylämaisista yhteisöistä. Taajaman "kylät" ovat keskenään erilaisia, ja monissa niistä on teema-asumista. Teemakylä on Taidekylästä Rantakylään, Hiihtolasta Golfilaan, Puutarhalasta Lentolaan. Näissä keskittymissä on palvelukioskeja, etätyö- ja oppimiskeskustoja 3D-tulostamiseen sekä ruuan ja muiden tilaustuotteiden toimituspisteitä. Kylissä on omia uimarantoja ja muita lähiliikuntapalveluita.

Kylien välialueiden luonto ja puistot muodostavat kokonaisympäristöaideteoksen, joka sitoo taajaman yhteen. Hiihto- ja pyöräilyreitiverkosto kulkee läpi taajaman. Puhdas luonto on turvattu määrätietoisella vesistöjen ja ympäristön suojelulla. Maaseudulla asuu pienviljelijöitä, jotka tuottavat suuren osan kaupunkilaisten ravinnosta.

Mänttä-Vilppulan teollisuustiloihin sijoittuu perinteisten suurten toimijoiden rinnalla paljon pienyrityksiä ja esimerkiksi internetpalvelinfarmeja. Taide on kaupungin ehdoton virtuaaliteollisuuden moottori. Mänttä-Vilppula tunnetaan kansainvälisesti mm. elokuvateollisuudesta. Kaupunginjohtajan uniformuun kuuluu punainen baskeri. Kaupunki on suosittu kotimaan matkakohde, ulkomailla se tunnetaan virtuaalipalveluiden tuottajana.

18.11.2015

2.3 Pirkanmaan maakuntakaava 2040

Pirkanmaan liitto on käynnistänyt maakuntakaavatyön, jossa laaditaan vuodelle 2040 ulottuvaa maakuntakaavaa. Kaavatyössä esitettiin aluksi neljä maankäyttövaihtoehtoa, joissa kaikissa Mänttä-Vilppula oli pohjoisen Pirkanmaan seutukeskuksena. Vaihtoehtojen nimiksi on annettu Aurinko 1, Aurinko 2, Planeetat ja Tähdet. Aluekehityksellisessä painopistetarkastelussa Mänttä-Vilppula oli pohjoisen Pirkanmaan pääkeskuksena Aurinko 1 ja Planeetat -malleissa. Myös liikennevirtoja Tampereen ydinkaupunkiseudulta Mänttä-Vilppulan suuntaan todettiin pystyttävän ohjaamaan tehokkaimmin näissä malleissa. Edelleen Planeetat -vaihtoehto, joka tukeutui kokonaisuudessaan vahvasti raideliikenteeseen, antoi Aurinko 1-vaihtoehtoa hieman paremmat lähtökohdat tähän tarkoitukseen. Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus teki 10.3.2014 päätöksen kannanotosta maakuntaliitolle rakennevaihtoehtoja koskien. Kaupunginhallitus puolsi Tähdet ja Planeetat -vaihtoehtoja.

Maankäyttövaihtoehtoihin saadun palautteen pohjalta Pirkanmaan maakuntavaltuusto päätti kevätkokouksessaan 28.4.2014 perusratkaisut, joiden mukaisesti maakuntakaavaluonnosta lähdetään laatimaan. Arvioitujen vaikutusten ja saadun palautteen pohjalta maakuntakaavan perustan muodostavat pääosin maankäyttövaihtoehdossa Aurinko 2 esitetyt maankäytölliset ja liikenteelliset ratkaisut, erityisesti ydinkaupunkiseudulle ja eteläiselle Pirkanmaalle sovellettavana mallina. Muun Pirkanmaan osalta kokonaisuutta täydennetään sekä Tähdet että Planeetta -vaihtoehtoisissa esitetyillä ratkaisulla, jotka tukevat paikallisen elinkeinoelämän ja maankäytön kehittämisedellytyksiä.

Pohjoisen Pirkanmaan (Juupajoki, Mänttä-Vilppula, Orivesi, Ruovesi, Virrat) todettiin maakuntaliitossa seuraavat johtopäätökset:

- Kaavaluonnoksen laadinnassa nojaututaan vaihtoehtojen Tähdet ja Planeetat yhdistelmään.
- Varaudutaan asemanseutujen vahvaan kehittämiseen.
- Edistetään hyviä ja sujuvia matkaketjuja.
- Käsitellään joukkoliikenteen merkittävät vaihtopaikat, liityntäpysäköinnin edellyttämät seudulliset ratkaisut sekä raideliikenteen asemat.
- Kehitetään Mänttä-Vilppulan keskustaaajamaa seutukeskuksena, jonka pitkämatkainen joukkoliikenne tukeutuu ensisijaisesti rautatiehen.
- Virtain osalta selvitetään erityisesti hyvää kytkeytyvyyttä ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.
- Päivittäistavara- ja keskustahakuinen erikoiskauppa suunnataan ensisijaisesti keskusta-alueille.
- Valtatie 9 on kehitettävä päätie. Valtakunnallisen maantieverkon sujuvuus edellyttää valtatie 9 kehittämistä Tampere-Orivesi -välillä.
- Tukeudutaan olevaan liikenneverkkoon ja tuetaan sen ylläpitoa.
- Varaudutaan luonnonvaratalouden vahvaan ja kestäväan kehittämiseen.
- Turvataan maankäyttöratkaisulla maaseutuelinkeinojen kehitysedellytykset.
- Pori-Haapamäki rataa tutkitaan kaavaluonnoksen yhteydessä; tässä vaiheessa ei kannanottoa tarpeeseen.

Vuonna 2015 maakuntakaavatyössä edetään ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavatyön tuore ja laaja selvitysaineisto toimii myös tämän yleiskaavatyön lähtöaineistona.

<http://maakuntakaava2040.pirkanmaa.fi/>

18.11.2015

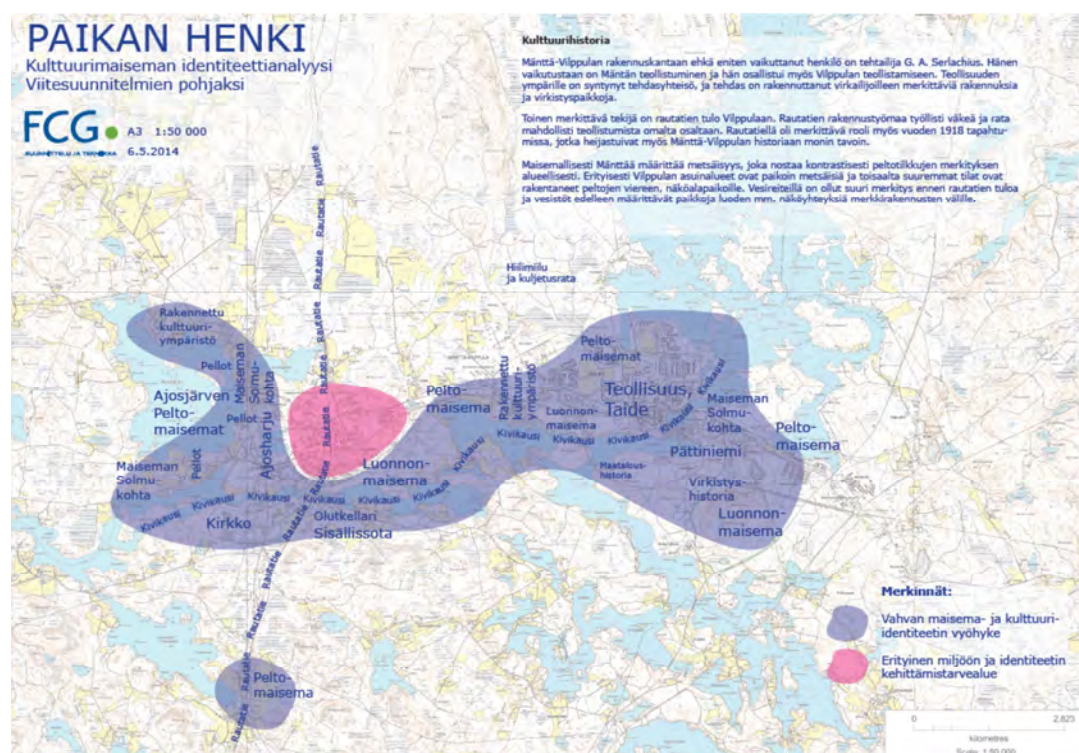
3 Viitesuunnitelmat

Viitesuunnitelmissa tavoitepajojen ja tulevaisuustarinoiden villistä ideoinnista on siirrytty konkreettiseen suuntaan. Kartoilla on esitetty strategisia maankäytön tavoitteita ja toimenpiteitä. Viitesuunnitelmakartat koostuvat kolmesta karttalehdestä, joista ensimmäinen sivu on kuvaus suunnittelualueen paikan hengestä ja kaksi muuta sivua tulevaisuustarinoiden avulla syntyneitä maankäyttökuvauksia.

3.1 Keskustaajaman paikan henki

Ensimmäiselle viitesuunnitelmien karttasivulle on koostettu kaavasuunnittelijoiden sekä maiseman, arkeologian ja rakennusperinnön asiantuntijoiden yhteistyönä laatima karttakuvaus Mänttä-Vilppulan keskustaajaman paikan hengestä.

Kartalle on tunnistettu sinisenä hahmona alue, jolla maisema- ja kulttuuri-identiteetti tulee vahvasti esille. Punaisena hahmona on osoitettu alue, joka nähdään erityisenä miljöön ja identiteetin kehittämistarvealueena. Tämän lisäksi keskeiset paikat ja maisemaelementit on nimetty kartalle.

Paikan henki –analyysin tuloksena on Mäntän ja Vilppulan keskustaajamille kehittämistavoitteet:

Vilppulan ympäristö:

Kehitetään taajaman luonnetta ja identiteettiä.

Mäntän ympäristö:

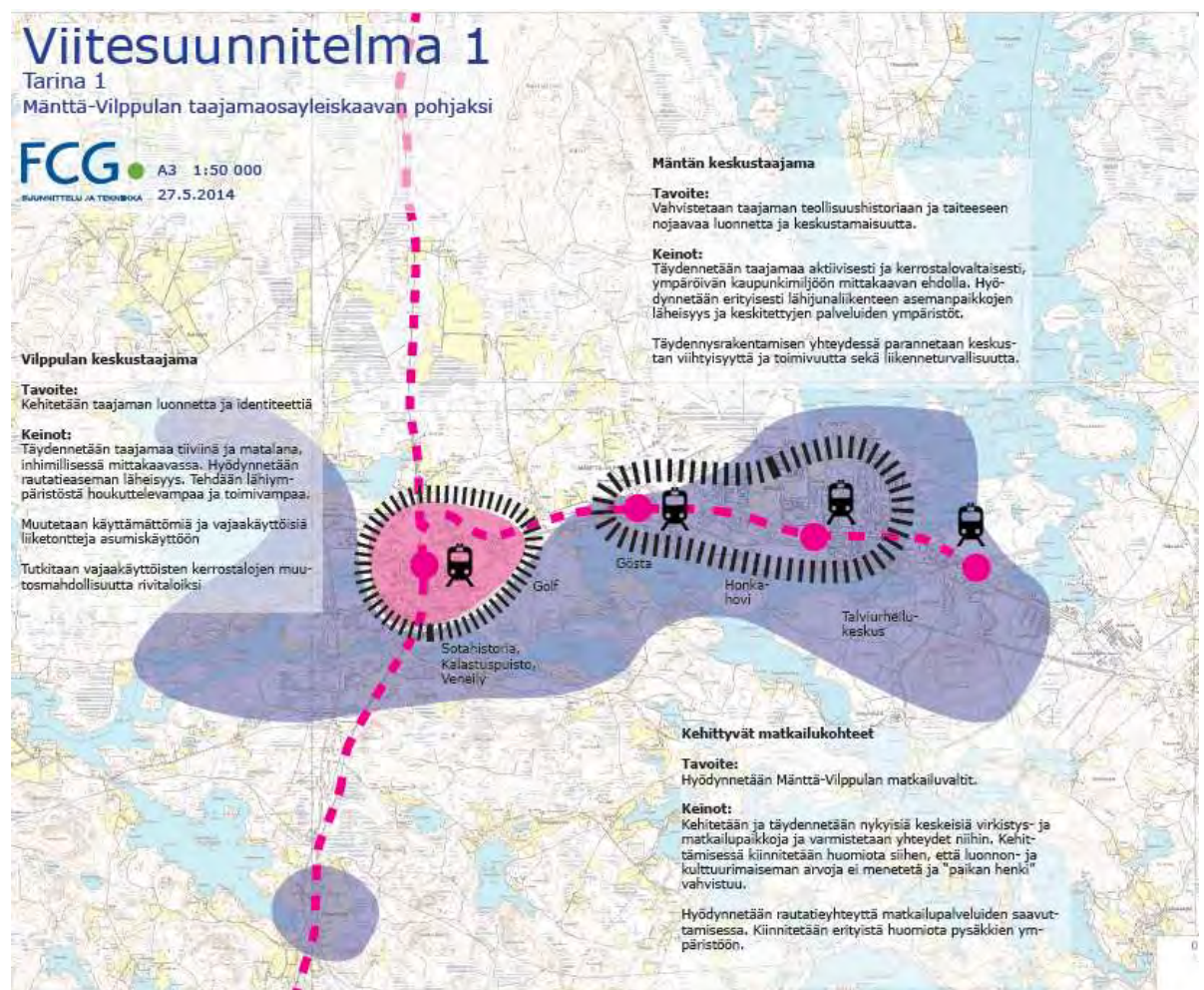
Vahvistetaan taajaman teollisuushistoriaan ja taiteeseen nojaavaa luonnetta ja keskustamaisuutta.

18.11.2015

3.2 Viitesuunnitelmat

Viitesuunnitelma 1:

Viitesuunnitelma 1 on kehitetty tulevaisuustarinan 1 pohjalta. Suunnitelmassa on osoitettu kaksi toisiaan kohti kurottuvaa taajama-aluetta Mäntän ja Vilppulan ympärille. Lisäksi suunnitelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota matkailu- ja virkistyskohteiden kehittämiseen.

Vilppulan keskustaajama-alue:

Tavoite:

Kehitetään taajaman luonnetta ja identiteettiä

Keinot:

- Täydennetään taajamaa tiiviinä ja matalana, inhimillisessä mittakaavassa. Hyödynnetään rautatieaseman läheisyys. Tehdään lähiympäristöstä houkuttelevampaa ja toimivampaa.
- Muutetaan käyttämättömiä ja vajaakäyttöisiä liiketontteja asumiskäyttöön.
- Tutkitaan vajaakäyttöisten kerrostalojen muutosmahdollisuutta rivitaloiksi

18.11.2015

Mäntän keskustaajama-alue:Tavoite:

Vahvistetaan taajaman teollisuushistoriaan ja taiteeseen nojaavaa luonnetta ja keskustamaisuutta.

Keinot:

- Täydennetään taajamaa aktiivisesti ja kerrostalovaltaisesti, ympäröivän kaupunkimiljöön mittakaavan ehdolla. Hyödynnetään erityisesti lähijunaliikenteen asemapaikkojen läheisyys ja keskitettyjen palveluiden ympäristöt.
- Täydennysrakentamisen yhteydessä parannetaan keskustan viihtyisyyttä ja toimivuutta sekä liikenneturvallisuutta.

Kehittyvät matkailukohteet:Tavoite:

Hyödynnetään Mänttä-Vilppulan matkailuvaltit.

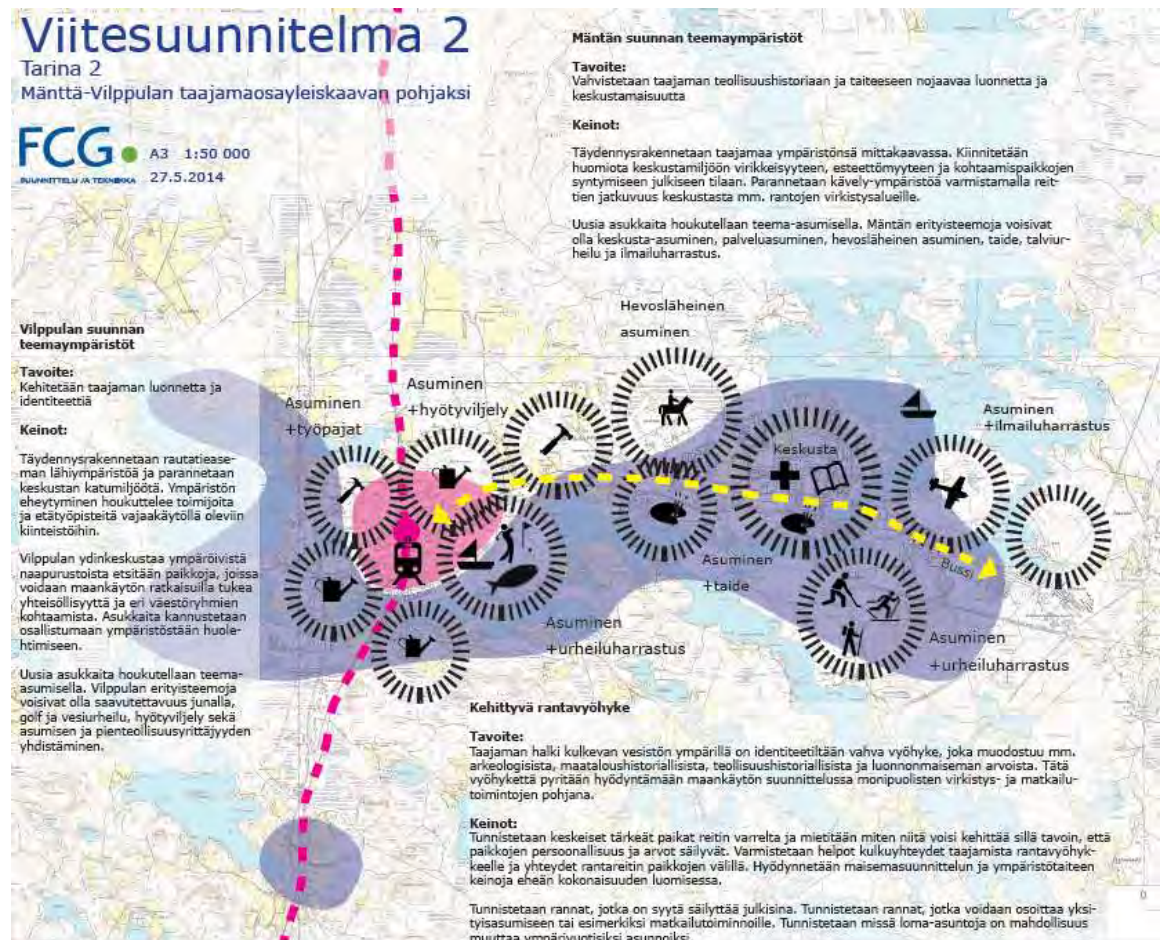
Keinot:

- Kehitetään ja täydennetään nykyisiä keskeisiä virkistys- ja matkailupaikkoja ja varmistetaan yhteydet niihin. Kehittämisessä kiinnitetään huomiota siihen, että luonnon- ja kulttuurimaiseman arvoja ei menetetä ja "paikan henki" vahvistuu.
- Hyödynnetään rautatieyhteyttä matkailupalveluiden saavuttamisessa. Kiinnitetään erityistä huomiota pysäkkien ympäristöön.

18.11.2015

Viitesuunnitelma 2:

Viitesuunnitelma 2 on kehitetty tulevaisuustarinan 2 pohjalta. Suunnitelmassa on tunnistettu taajaman alueelta pienempiä kokonaisuuksia ja tutkittu niihin liittyviä kehittämisteemoja. Erityistä huomiota on lisäksi kiinnitetty rantavyöhykkeeseen, joka sitoo taajaman osat yhteen.

Vilppulan suunnan teemaympäristöt:

Tavoite:

Kehitetään taajaman luonnetta ja identiteettiä

Keinot:

- Täydennysrakennetaan rautatieaseman lähiympäristöä ja parannetaan keskustan katumiljöötä. Ympäristön eheytyminen houkuttelee toimijoita ja etätyöpaikkoja ja etätyöpaikkoja. Ympäristön eheytyminen houkuttelee toimijoita ja etätyöpaikkoja.
- Vilppulan ydinkeskustaa ympäröivästä naapurustoista etsitään paikkoja, joissa voidaan maankäytön ratkaisulla tukea yhteisöllisyyttä ja eri väestöryhmien kohtaamista. Asukkaita kannustetaan osallistumaan ympäristöstään huolehtimiseen.
- Uusia asukkaita houkutellessa teema-asumisella, Vilppulan erityisteemoja voisivat olla saavutettavuus junalla, golf ja vesiurheilu, hyötyviljely sekä asumisen ja pienteollisuusyrityksien yhdistäminen.

18.11.2015

Mäntän suunnan teemaympäristöt:Tavoite:

Vahvistetaan taajaman teollisuushistoriaan ja taiteeseen nojaavaa luonnetta ja keskustamaisuutta

Keinot:

- Täydennysrakennetaan taajamaa ympäristönsä mittakaavassa. Kiinnitetään huomiota keskustamiljöön virikkeisyyteen, esteettömyyteen ja kohtaamispaikkojen syntymiseen julkiseen tilaan. Parannetaan kävely-ympäristöä varmistamalla reittien jatkuvuus keskustasta mm. rantojen virkistysalueille.
- Uusia asukkaita houkutellaan teema-asumisella. Mäntän erityisteemoja voisivat olla keskusta-asuminen, palveluasuminen, hevosläheinen asuminen, taide, talviurheilu ja ilmailuharrastus.

Kehittyvä rantavyöhyke:Tavoite:

Taajaman halki kulkevan vesistön ympärillä on identiteetiltään vahva vyöhyke, joka muodostuu mm. arkeologisista, maataloushistoriallisista, teollisuushistoriallisista ja luonnonmaiseman arvoista. Tätä vyöhykettä pyritään hyödyntämään maankäytön suunnittelussa monipuolisten virkistys- ja matkailutoimintojen pohjana.

Keinot:

- Tunnistetaan keskeiset tärkeät paikat reitin varrelta ja mietitään miten niitä voisi kehittää sillä tavoin, että paikkojen persoonallisuus ja arvot säilyvät. Varmistetaan helpot kulkuyhteydet taajamista rantavyöhykkeelle ja yhteydet rantareitin paikkojen välillä. Hyödynnetään maisemasuunnittelun ja ympäristötaiteen keinoja eheän kokonaisuuden luomisessa.
- Tunnistetaan rannat, jotka on syytä säilyttää julkisina. Tunnistetaan rannat, jotka voidaan osoittaa yksityisasumiseen tai esimerkiksi matkailutoiminnoille. Tunnistetaan missä loma-asuntoja on mahdollisuus muuttaa ympärivuotisiksi asunnoiksi.

18.11.2015

4 Palaute viitesuunnitelmista

Tämä selostus ja tähän liittyvät viitesuunnitelmakartat asetetaan nähtäville luonnoksen yhteydessä. Nähtävillä olon aikana kaavahankkeen asukkaiden ja toimijoiden sekä muiden osallisten toivotaan jättävän suunnitelmista palautetta Mänttä-Vilppulan kaupungin kaavoitukselle tällä sivulla alempana olevaan osoitteeseen.

Avoimen palautteen lisäksi yleisöllä ja osallisilla on mahdollisuus kommentoida viitesuunnitelmia yleisötilaisuudessa nähtävillä olon aikana.

Yhteystiedot ja kirjallinen palaute:

Mänttä-Vilppulan kaupunki /
kaupunginarkkitehti Sirkka Sortti

Seppälän puistotie 15, PL 69, 35801 Mänttä
03-4888301, 050-3800669
sähköposti: sirkka.sortti@manttavilppula.fi

Kaavan laatijana toimii

FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy

Suunnittelupäällikkö
Helena Ylinen, arkkitehti SAFA

Suunnittelijat
Mari Seppä, arkkitehti SAFA /
Maritta Heinilä, arkkitehti SAFA